

Strategia
2008 - 2011

22.9.2007

SISÄLLYSLUETTELO

Terveys - Hälsan	3
Terveys ry:n arvot	3
Terveys ry:n visio	4
Terveys ry:n strategian mukaiset ydintehtävät	5
Ehkäisevä päihdetyö	5
Kansalaistoiminta	5
Terveys ry:n strategiaa tukevat toimintamenetelmät	5
Aineistotuotanto, koulutus ja arviointi	5
Yhteistyö	6
Kansainvälinen toiminta	6
Terveys ry:n strategiaa tukevat voimavarat	6
Henkilöstö	6
Rahoituspohja	7
Terveys ry:n toimintamalli	7
Terveys ry:n tulevaisuuden haasteet	7
Strategia keskipitkän tähtäimen ja vuosittaisten toimintasuunnitelmien perustana	8

Terveys ry:n toiminnan lähtökohdat

Terveys ry perustettiin vuonna 1993 viiden järjestön fuusion tuloksena suomalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Terveys ry:n perustajajärjestöt ovat Kansallinen Terveyskasvatusliitto ry, Liikenne- ja Raatitustyön Keskus ry, Maaseudun Raatitustyö ry, Nuorisokasvatusliitto ry ja Terveet elämäntavat ry.

Terveys - Hälsan

Terveys - Hälsan ry toimii ehkäisevän päihdetyön ja muun terveyden edistämisen toteuttajana, asiantuntijana, vaikuttajana ja puolestapuhujana. Terveys ry:n tavoitteena on tupakan ja päihteiden käytön ehkäisy ja vähentäminen, päihteettömän liikenteen sekä terveellisten ja turvallisten elämäntapojen edistäminen.

Terveys - Hälsan ry (jatkossa Terveys ry) on yleishyödyllinen järjestö joka toimii **nuorten ja lasten** hyvinvoinnin edistäjänä unohtamatta muuta väestöä. Järjestön toimintafilosofiassa terveys on **voimavara**; toiminta- ja työkyvyn sekä elämänlaadun edellytys. Terveyttä voidaan edistää päihteettömyyden, liikkumisen, terveellisen ravinnon ja turvallisen käyttäytymisen avulla.

Väestön terveydellisten erojen kaventaminen on eräs keskeisistä kansanterveysohjelman päämääristä, joihin Terveys ry on sitoutunut. Sosioekonomisten terveyserojen vallitessa väestön terveyttä niin yksilön kuin kansakunnankin kannalta uhkaavat elintapasairaudet, joiden syntyä edistävät päihteiden käyttö, liikunnan puute ja siitä aiheutuneet ylipaino-ongelmat.

Terveys ry:n arvot

Terveys ry:n toiminta perustuu seuraaville arvoille:

- **Yksilön kunnioittaminen**
- **Asiantuntijuus**
- **Luotettavuus**
- **Uudistumiskykyisyys**

Yksilön kunnioittaminen tarkoittaa tasavertaista ihmisten kohtaamista riippumatta lähtökohdista. Ei ole olemassa yhtä ainoaa ja oikeaa terveen elämän mallia, vaan on hyväksyttävä erilaisia terveyskäsitteitä. Terveys ry tukee ihmisen kasvua hyvinvoivaan elämään aidossa vuorovaikutuksessa, yksityisyyttä kunnioittaen ja elämän olosuhteet huomioon ottaen. Yksilön ja yhteiskunnan välisen synergian toteutuminen on tärkeää.

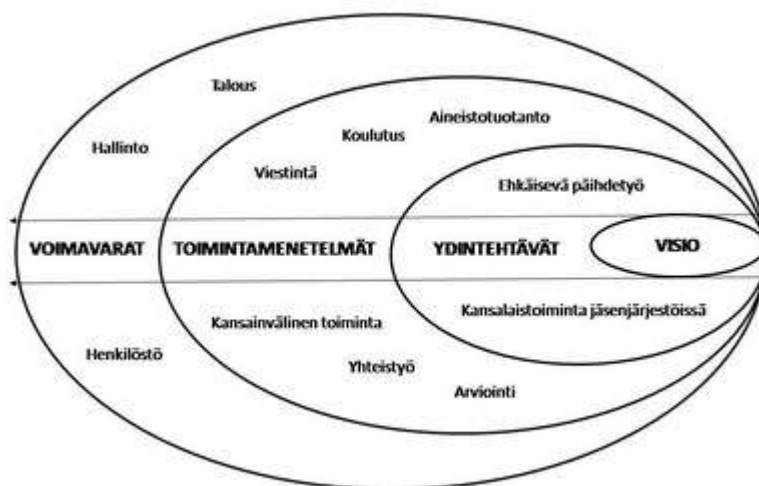
Asiantuntijuus Terveys ry:n arvona tarkoittaa toiminnan korkeaa laatua. Laadukkaiksi arvioituihin tuloksiin päästään ammatillisen osaamisen ja sen kehittämisen avulla. Toiminnan pohjaksi tarvitaan monipuolista tutkittua tietoa eri väestöryhmien terveydestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Tähän päästään seuraamalla kansainvälisiä ja kansallisia alan ilmiöitä, päätöksentekoa ja pitämällä yhteyttä tiedeyhteisöön, julkishallintoon, elinkeinoelämään, muihin järjestöihin sekä yhteisöihin.

Luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että Terveys ry huomioi kaikessa toiminnassaan ja tuotoksissaan sekä yksilön että yhteiskunnan edut. Luotettavuus syntyy asiantuntijuudesta, vuorovaikutuksellisuudesta sekä yhteiskunnallisen kehityksen seuraamisesta.

Uudistumiskykyisyys on valmiutta muuttua yhteiskunnan muutosten vaatimalla tavalla sekä innovatiivisuutta uusien tavoitteiden ja toimintamallien luomisessa.

Terveys ry:n visio

Vuonna 2011 lasten ja nuorten elintavat ovat päihteettömiä ja vastuullisia. Liikenteen promilleraja on 0,2.

Kuvio 1. Terveys ry:n strategia ja toimintaympäristö.

Terveys ry:n strategian mukaiset ydintehtävät

Ehkäisevä päihdetyö

Terveys ry:n toiminnan painopiste on ehkäisevässä päihdetyössä. Järjestö kantaa vastuuta myös yleisestä terveystiedon kasvattamisesta. Terveys ry:n perustoiminta ja hankkeet palvelevat ehkäisevän päihdetyön yleisiä tavoitteita.

Ehkäisevän päihdetyön avulla luodaan edellytyksiä terveille elintavoille: päihitteettömyydelle, tupakoimattomuudelle ja tapaturmien ehkäisylle. Terveys ry haluaa korostaa yksilön elämänhallinnan keinoja ja omaa vastuuta päihteiden käyttöön liittyvissä valinnoissa.

Ehdotonta raittiutta on noudatettava lapsena ja nuorena sekä aikuisena ainakin liikenteessä, raskausaikana, työaikana ja liikuntaharrastuksissa. Tilaneräittäminen on keskeinen toiminnan päihdefilosofinen lähtökohta.

Koulujen terveystiedon opetus on tärkeä ehkäisevän päihdetyön muoto. Terveys ry tukee terveystiedon opetuksen kehittämistä ja vahvistaa omalta osaltaan sen asemaa oppiaineena kouluissa sekä oppilaitoksissa.

Kansalaistoiminta

Terveys ry:n tavoitteena on jäsenjärjestöjen toiminnan tukeminen ja aktivoiminen. Jäsenjärjestöjen keskinäistä vuorovaikutusta sekä Terveys ry:n ja sen alueellisten jäsenjärjestöjen välistä yhteistyötä vahvistetaan. Terveys ry:n jäsenjärjestöjen ydintehtäviä ovat vaikuttaminen, asiantuntijatoiminnot ja ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen.

Tavoitteisiin päästään myöntämällä alueellisille jäsenjärjestöille toimintatukea, antamalla konsultointiapua, avustamalla jäsenjärjestöjä käytännön toiminnoissa, järjestämällä jäsenille koulutusta ja järjestöpäiviä, tuottamalla toimintamalleja järjestötoiminnan edistämiseksi sekä innostamalla uusien jäsenjärjestöjen perustamiseen ja uusien jäsenten hankkimiseen.

Terveys ry:n strategiaa tukevat toimintamenetelmät

Aineistotuotanto, koulutus ja arviointi

Terveys ry:n aineistotuotanto ja koulutustoimintatyö edellyttävät reagointikykyisyyttä, yhteiskunnan ja ajan kehityksen merkkien seuraamista sekä alan järjestöjen yhteistyön avoimuutta. Tuotettavien materiaalien ja koulutusten tehtävänä on tukea kouluissa ja vapaa-ajalla lasten ja nuorten parissa tehtävää terveyden edistämisen työtä.

Arvioinnin tavoitteena on Terveys ry:n palveluiden ja aineistojen laadun parantaminen ja työn kehittäminen. Terveys ry:n oman toiminnan arviointia kehitetään ja vahvistetaan strategian voimassaolon aikana. Evaluointi viedään osaksi kaikkia järjestön toimialoja.

Yhteistyö

Terveys ry on vahvasti verkostoitunut ja toimii yhteistyössä useiden yhteisöjen kanssa kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Terveys ry on mukana yhteistyökumppanina muiden järjestöjen ehkäisevän päihdetyön hankkeiden suunnittelussa, hallinnossa ja toteutuksessa. Terveys ry tekee vastavuoroisesti yhteistyötä omissa hankkeissaan ehkäisevän päihdetyön järjestöjen kanssa. Terveys ry hyödyntää eri tahojen tekemää tutkimustyötä toiminnassaan.

Terveys ry hakeutuu kumppanuusyhteistyöhön kuntien ja keskeisten järjestöjen kanssa. Kuntayhteistyössä korostetaan hyvinvointistrategista ja koulun terveyden edistämisuunnittelua. Yhteistyössä alueellisten ja paikallisten sidosryhmien kanssa toimitaan terveyden edistämiseksi Terveys ry:n toimiessa aluetoiminnan asiantuntijana ja tukijana.

Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisen toiminnan avulla Terveys ry varmistaa ajankohtaisen tiedon ja kokemusten hankkimisen sekä kansallisen tiedon välittämisen yhteistyökumppaneille. Kansainvälisiä virtauksia tuodaan soveltuvin osin järjestön toimintaan ja sen kehittämiseen. Terveys ry:n on varauduttava tulevaisuudessa osallistumaan EU-rahoitteisiin ehkäisevän päihdetyön hankkeisiin. Järjestö tuntee vastuuta myös lähialueiden, kuten Baltian ja Venäjän, ehkäisevästä päihdetyöstä.

Terveys ry:n strategiaa tukevat voimavarat

Henkilöstö

Terveys ry:lle henkilöstö on arvokas voimavara ja järjestö varmistaa kaikkien toimihenkilöiden työmotivaation työyhteisössä mm. johtamis- ja tiedotuskäytäntöjä kehittämällä. Henkilöstöpolitiikkaa harjoitetaan henkilöstöpoliittisen ohjelman ja työsuojeluohjelman mukaisesti. Työn vaatavuutta ja henkilökohtaista osaamista arvioidaan säännöllisesti.

Henkilöstöä koulutetaan ammatillisten valmiuksien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Terveys ry huolehtii myös henkilöstön jaksamisesta tukemalla vapaaajan liikuntaa. Joka kolmas vuosi Terveys ry:n henkilöstölle tehdään kysely työolosuhteista ja työtyytyväisyydestä.

Rahoituspohja

Terveys ry:n toiminnan rahoitus perustuu valtaosin Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustukseen, kohdennettuun avustukseen (aluetoiminta) ja projektirahoitukseen (hankeavustukset). Sosiaali- ja terveysministeriö (terveyden edistämisen määrärahat) ja Euroopan Unioni (DG Sanco - rahasto) rahoittavat Terveys ry:n tupakka- ja ehkäisevän päihdetyön hankkeita.

On tärkeää, että Terveys ry on mukana laajoissa, pitkäkestoisissa kumppanuushankkeissa. Myös muita eettisesti kestäviä rahoitustahoja ja -tapoja pyritään löytämään terveyden edistämisen toimintoihin.

Omaa varainhankintaa tehostetaan laatimalla varainhankintasuunnitelma, jossa kiinnitetään huomiota Terveys ry:n toiminnan tuotteistamiseen ja markkinointiin.

Terveys ry:n toimintamalli

Terveys ry on organisoitunut keskustoimistoon ja aluetoimintaan. Järjestöllä on valtakunnallisia ja alueellisia jäsenjärjestöjä. Paikalliset toimijat toimivat Terveys ry:n suuntaviivojen ja tavoitteiden mukaisesti. Jäsenyhteisöjen lisäksi Terveys ry tekee tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveystalouden järjestöjen sekä nuoriso- ja liikuntajärjestöjen kanssa. Terveys ry:n hankkeet ovat kiinteä osa aluetoimintaa, ja näiden kautta erityisesti nuoret pääsevät mukaan toimintaan.

Terveys ry:n tulevaisuuden haasteet

Terveys ry:n on tulevaisuudessa pystyttävä vastaamaan keskeisimpiin suomalaisen yhteiskunnan terveyshaasteisiin. Yhteiskunnan kehittyminen edellyttää Terveys ry:ltä aktiivista roolia yhteiskunnallisena vaikuttajana, keskustelijana, mielipiteen muokkaajana, oman alansa viestijänä, kouluttajana, verkostotoimijana ja asiantuntijapalveluiden tuottajana. Lisäksi Terveys ry:n on oltava aloitteellinen esitysten tekijä ja järjestöjen välisen yhteistyön sillanrakentaja.

Nykyiset alkoholipoliittiset olosuhteet merkitsevät ehkäisevän päihdetyön kasvavaa tarvetta ja Terveys ry:n tehtävän painoarvon lisääntymistä. Lähitulevaisuudessa Terveys ry:n edessä on yhä haasteellisempi toimintaympäristö, vaikka toisaalta ehkäisevällä päihdetyöllä on tutkimusten mukaan väestön vankka tuki. Suomalaiset haluavat, että Suomessa harjoitettaisiin tulevaisuudessa tiukempaa alkoholipolitiikkaa ja että juomiseen puututtaisiin tiukemmin. Nuorten **alkoholin käyttö** on polarisoitunut. Tosihumalaan itsensä juovien nuorten osuus on lisääntynyt samaan aikaan kun raittiiden nuorten määrä on kasvanut.

Liikenteessä on 2000-luvulla kuollut keskimäärin 82 ja loukkaantunut 2800 nuorta joka vuosi. Joka kolmas tieliikenteessä vahingoittunut kuuluu ikäryhmään 15-24 –vuotiaat. Terävimmät vahinkopiikit ovat 18-vuotiaiden henkilöautoilijoiden ja 15-vuotiaiden mopoilijoiden ryhmissä. Liikennevirrassa joka 600. kuljettaja on rattijuoppo. Rattijuopumusonnettomuuksissa vahingoittuu erityisesti nuoria. Henkilövahinko-onnettomuuteen joutuneista rattijuopoista kolmannes on nuoria.

Alkoholi on merkittävä taustatekijä **tapaturmien syntyyn**. Vuosittain yli 40 000 suomalaista joutuu alkoholiehtoisen tapaturman uhriksi. Tapaturmaisesti tai väkivaltaisesti kuolleista joka neljäs on päihtynyt. Tyypillisimpiä ovat hukkumiset, palokuolemat sekä paleltumiset. Tapaturmainen alkoholimyrkytys on Suomen yleisin kuolemaan johtava myrkytys. Kansanterveysohjelma 2015 nostaa yhdeksi päätavoitteekseen 15-34-vuotiaiden miesten väkivaltaisen ja tapaturmaisen kuolleisuuden alentamisen.

Ponnistelut **tupakan käytön ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi** nuorten keskuudessa ovat tuottaneet tulosta. Nuorten mielestä tupakointi ei ole muotiasia. Niinpä nuoret eivät tupakoi enää yhtä paljon kuin aiemmin. Yhteiskunnan ratkaisut mm. ravintolatupakoinnin kieltäminen tukevat kriittistä suhtautumista tupakointiin. Tupakoinnin vastustamista ja savuttomuuden puolesta toimimista on intensiivisesti jatkettava.

Nuorten huumeiden käyttö on tasaantunut, jopa vähentynyt. Huumeitten vastaista työtä on siitä huolimatta tehtävä yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Monet yhteiskunnalliset rakenteet ja trendit ovat johtaneet nuorten painonhallintaongelmiin. Ravinnon määrän lisäksi ravinnon laadulla on ratkaiseva merkitys ylipainosta johtuvien tautien syntymisessä. Taudit kehittyvät hitaasti, joten niiden ehkäisy on aloitettava jo lapsena ja nuorena. Vain puolet lapsista ja nuorista liikkuu terveyden kannalta riittävästi. Terveys ry:n tavoitteena on, että liikuntaharrastuksista tulisi päihteiden käytön vaihtoehto. Myös alkoholin ja ravinnon välistä suhdetta sekä terveellisen ruokailurytmin tärkeyttä korostetaan.

Strategia keskipitkän tähtäimen ja vuosittaisten toimintasuunnitelmien perustana

Vuosina 2008 - 2011 Terveys ry toimii luomansa strategian mukaisesti. Strategiaa sovelletaan keskipitkän tähtäimen sekä vuosittaisten toimintasuunnitelmien, niiden toteutumisen seurannan ja toiminnan arvioinnin avulla. Terveys ry:n viestinnästä on laadittu erillinen strategia.

Strategiaa arvioidaan ja päivitetään tarpeen mukaan strategiakauden aikana.